

Grästorps kommun

Bokslutsgranskning 2018

Innehåll

1. Inledning.....	1
2. Måluppföljning och bedömning av god ekonomisk hushållning.....	2
2.1 God ekonomisk hushållning	2
2.1 Avstämning av finansiella mål	3
2.2 Avstämning av verksamhetsmål	3
2.3 Avstämning av balanskravet.....	4
2.4 Bedömning av måluppfyllelsen	5
3. Noteringar från granskningen av bokslut och årsredovisning.....	6
3.1 Kommunens resultat jämfört med föregående år.....	6
3.2 Kommunens resultat jämfört med budget	6
3.3 Driftsredovisningen	6
3.4 Materiella anläggningstillgångar.....	6
3.6 Investeringsredovisning.....	7
3.7 Resultatutjämningsreserv (RUR)	7
3.9 Lönerelaterade poster	7
5. Sammanfattande bedömning.....	8

1. Inledning

Vi har i kommunens årsredovisning granskat resultat- och balansräkningar med nothänvisningar, finansieringsanalyser, driftredovisning och investeringsredovisning.

Revisionen har utförts enligt god revisions sed i kommunal verksamhet.

Vår bedömning är att granskat material i huvudsak, med beaktande av nedanstående kommentarer, överensstämmer med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed och att bokslutet och årsredovisningen i alla väsentliga delar är korrekt upprättat och ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning.

Det framgår i årsredovisningen under redovisningsprinciperna att kommunen gör vissa avsteg från vissa rekommendationer.

Efter utförd revision avseende räkenskapsåret 2018 lämnas härmed följande bokslutsrapport där de väsentligaste iakttagelserna för en bedömning av kommunens bokslut år 2018 kommenteras. I denna rapport sammanfattas våra väsentligaste iakttagelser från granskningen i avvikelseform. Syftet med rapporten är att uppmärksamma förhållanden som bör åtgärdas samt ge förslag till förbättringar.

Rapporten har lästs av personalen på ekonomienheten.

2. Måluppföljning och bedömning av god ekonomisk hushållning

2.1 God ekonomisk hushållning

Från och med 2006 gäller för samtliga kommuner att:

- ▶ kommunfullmäktige skall fastställa mål för "god ekonomisk hushållning"
- ▶ uppföljning av dessa mål skall göras i delårsrapport och årsredovisning
- ▶ kommunens revisorer skall granska och bedöma måluppfyllelsen

Syftet med dessa krav är att politikerna med hjälp av målstyrning och måluppföljning skall styra kommunen mot ändamålsenlighet och effektivitet.

Mål för god ekonomisk hushållning omfattar både finansiella mål och verksamhetsmål. Det är endast av fullmäktige fastställda mål inom ramen för god ekonomisk hushållning som är obligatoriska att utvärdera och bedöma i delårsrapport och årsbokslut. Initialt är det kommunstyrelsen som i förvaltningsberättelsen ska utvärdera uppfyllelsen av de mål kommunfullmäktige fastställt. Därefter ska revisorerna på basis av kommunstyrelsens utvärdering samt sin egen granskning av delårsrapport och årsredovisning bedöma uppfyllelsen av de mål som kommunfullmäktige fastställt.

Balanskravet, det vill säga kravet på balans mellan intäkter och kostnader, är centralt för god ekonomisk hushållning. Sett över en inte allt för lång tid måste kommunerna och landstingen ha balans mellan intäkter och kostnader för att nå en god ekonomisk hushållning. Avstämning av balanskravet ska göras i delårsrapport och årsredovisning.

Grästorps kommuns styrmodell bygger på målstyrning. Syftet med styrmodellen är att tydliggöra vad som är prioriterade mål och säkerställa att den politiska viljeinriktningen får genomslag i verksamheterna så att kommunens vision och mål uppfylls. Resursfördelning görs utifrån prioriterade mål och uppföljningar för att säkerställa god ekonomisk hushållning. Utifrån visionen beslutar kommunfullmäktige om vilka övergripande prioriterade mål som skall gälla. Målen blir mätbara genom att koppla mått till alla mål. Kommunens verksamheter styrs, planeras och följs upp utifrån fyra perspektiv; kund/medborgare, verksamhet, personal och ekonomi. I november 2013 beslutade kommunfullmäktige om riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hur det ska definieras. I riktlinjerna anges fem finansiella mål för god ekonomisk hushållning, vilka även återfinns i kommunens budget för 2018. I budget kompletteras riktlinjerna vad gäller vilka mål som är av särskild vikt för god ekonomisk hushållning. Fullmäktige har i budget även fastställt ytterligare sex prioriterade verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning. Det finns ett flertal mått kopplat till de sex prioriterade målen. Vidare anges i budget ett särskilt uppdrag och inriktning avseende jämställdhet och likabehandling.

Kommunens årsredovisning för 2018 innehåller ett avsnitt om god ekonomisk hushållning. Vi kan konstatera att samtliga av kommunfullmäktiges mål inom ramen för god ekonomisk hushållning avrapporteras i årsredovisningen. I årsredovisningen framgår en sammanfattande analys utifrån måluppfyllelsen av målen för god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen bedömer i årsredovisningen att kommunen levde upp till begreppet god ekonomisk hushållning i verksamheterna men inte avseende ekonomin. Därmed bedömer kommunstyrelsen att kommunen sammantaget inte levde upp till god ekonomisk hushållning.

2.1 Avstämning av finansiella mål

I årsredovisningen görs en sammanfattande analys och bedömning av kommunfullmäktiges fem finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Beskrivningen av målen är hämtad från kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv.

- Resultat (årets resultat) – resultatet ska minst utgöra två procent av de samlade intäkterna för skatt, statsbidrag och utjämningsystem.
- Beredskap (finansiell reserv) – en finansiell reserv skall finnas i finansförvaltningen som varje budgetår ska uppgå till genomsnittet av den samlade avvikelser på verksamhetsnivå under den senaste femårsperioden.
- Risk (ränterisk/åtaganden) – risktagandet ska begränsas genom värdering av risker och borgensåtaganden.
- Likviditet (betalningsberedskap) – betalningsberedskapen ska uppgå till minst 85 %.
- Investeringar (självfinansiering) – Grästorps kommun ska över tid egenfinansiera investeringar i kommunens anläggningar. Vid uppkomna differenser ska det regleras via resultatnivån.

I årsredovisningen görs bedömningen att två av de finansiella målen, de avseende beredskap och likviditet, uppfyllts under 2018 och har haft en positiv utveckling jämfört med förra året. Målet avseende risk uppfylls delvis och har haft en negativ utveckling. Målet avseende investeringar har haft en positiv utveckling men uppfylls inte medan resultatmålet har haft en negativ utveckling och uppfylls inte. Att resultatmålet inte uppfyllts medför att kommunstyrelsen gör bedömningen att kommunen inte når kravet vad gäller god ekonomisk hushållning för de finansiella målen då resultatmålet väger tyngst i den sammanvägda bedömningen. Kommunstyrelsen bedömer därför att kommunen inte uppfyllde nivån för god ekonomisk hushållning i bokslut 2018.

2.2 Avstämning av verksamhetsmål

Kommunfullmäktige har för 2018 antagit sex prioriterade mål för god ekonomisk hushållning, varav fem är verksamhetsmässiga och ett är ekonomiskt. De prioriterade målen är nedbrutna i 33 mått. Av redovisningen framgår att:

- 19 mått bedöms som uppnådda (20 med uppdrag om jämställdhet och likabehandling)
- 7 mått bedöms som delvis uppnådda (8 med uppdrag om jämställdhet och likabehandling)
- 7 mått bedöms inte vara uppnådda (10 med uppdrag om jämställdhet och likabehandling)

Avrapporteringen innehåller underlag för bedömning för respektive mål och mått samt en sammanfattande bedömning av måluppfyllelse utifrån ett urval av de mått som finns kopplade till målen. I årsredovisningen görs även en samlad analys och bedömning av de verksamhetsmässiga målen i förhållande till god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen bedömer att verksamheterna för 2018 visar på uppnådd måluppfyllelse – eller en positiv utveckling av måluppfyllelsen inom de flesta av de prioriterade måtten. Det framgår att 23 mått uppnådde målvärde eller visade på en positiv utveckling medan 9 mått varken uppnådde målvärde eller visar på en positiv utveckling jämfört med 2017. Det framgår inte tydligt huruvida de prioriterade målen bedöms vara uppfyllda eller inte utan enbart måtten bedöms. Vidare anges det inte i budget eller årsredovisning vad som krävs för att ett mål eller mått ska anses vara uppfyllt eller delvis uppfyllt.

Utifrån analysen bedömer kommunstyrelsen att kommunen uppfyllde kravet på god ekonomisk hushållning avseende de verksamhetsmässiga målen.

2.3 Avstämning av balanskravet

Det lagstadgade balanskravet innebär att de löpande intäkterna skall täcka de löpande kostnaderna. Vid avstämning av balanskravet skall realisationsresultat från försäljningar av anläggningstillgångar exkluderas.

Avstämning mot balanskravet:

Mnkr	2018
Årets resultat enligt resultaträkningen	6,1
Justering för realisationsresultat	-
Balanskravsresultat efter justeringar	6,1
Reservering eller användning av medel till resultatutjämningsreserv, RUR	-
Balanskravsresultat	6,1

Kommunen uppfyller därmed balanskravet.

2.4 Bedömning av måluppfyllelsen

Vi har översiktligt, enligt kommunallagen 12 kap 2 §, granskat om resultatet i årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Vi kan konstatera att balanskravet och merparten av verksamhetsmålen är uppfyllda samt två av de finansiella målen. Kommunstyrelsen bedömer i årsredovisningen att kommunen levde upp till begreppet god ekonomisk hushållning i verksamheterna men inte avseende ekonomin. Därmed bedömer kommunstyrelsen att kommunen sammantaget inte levde upp till god ekonomisk hushållning. Vi bedömer, utifrån avrapportering i årsredovisningen, att resultatet inte är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Vi delar således styrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning inte uppnåtts.

3. Noteringar från granskningen av bokslut och årsredovisning

Resultaträkningen har granskats utifrån vår genomgång av väsentliga rutiner, kontoanalyser, verifikationsgranskning samt jämförelse mot utfall föregående år och budget.

3.1 Kommunens resultat jämfört med föregående år

Kommunen redovisar för 2018 ett positivt resultat om 6,1 mnkr, att jämföra med föregående års resultat om 13,1 mnkr.

En ökning av skatteintäkter till kommunen om 7,8 mnkr som har ökat intäktssidan. De generella statsbidragen ökat med 0,7 mnkr från 81,2 mnkr 2017 till 81,9 mnkr. Totalt har således skatteintäkter och statsbidrag ökat med 8,5 mnkr netto jämfört med föregående år.

I förhållande till föregående år har verksamhetens nettokostnader ökat med 5,1 % och landade på 326,5 mnkr för 2018. Den enskilt största kostnadsposten är personalrelaterade kostnader.

3.2 Kommunens resultat jämfört med budget

Årets resultat för 2018 är 0,6 mnkr lägre än budget. Verksamheterna redovisar en negativ budgetavvikelse om -0,5 mnkr, se ytterligare nedan under "Driftsredovisningen".

Finansförvaltningen redovisar ett mindre överskott gentemot budget med 0,9 mnkr (inklusive avskrivningar). Exklusive avskrivningarna gör finansförvaltningen ett underskott om 1,5 mnkr.

3.3 Driftsredovisningen

Driftredovisningen redovisar för 2018 en total positiv avvikelse mot budget om 452 tkr och resultatet på verksamhetsnivå var -0,5 mnkr. Det är allmän verksamhet och teknisk verksamhet som står för de största positiva avvikelserna på +1 mnkr respektive +1,2 mnkr medan bildningsverksamheten och social verksamhet gör en negativ avvikelse från budget om -1,1 mnkr respektive -1,4 mnkr. Totalt landade intäkterna 10,1 mnkr högre än vad kommunen budgeterat och kostnaderna överskrev budget med 10,6 mnkr. Inget enskilt är det som främst förklarar budgetavvikelserna utan en rad kostnadsökningar, exempelvis inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen, och ett en rad kostnadsminskningar, exempelvis inom förskoleverksamheten, förklarar varje verksamhets avvikelse.

3.4 Materiella anläggningstillgångar

Från och med räkenskapsåret 2014 gäller rekommendationen RKR 11.4 Materiella anläggningstillgångar. Enligt rekommendationen ska komponentavskrivning tillämpas när olika komponenter i en anläggningstillgång har väsentligt olika nyttjandeperioder. Kommunen har i bokslutet 2018 tillämpat komponentavskrivning för större färdigställda objekt. Kommunen beskriver i årsredovisningen att arbete med komponentindelning för nya pågående projekt fortsätter. Någon översyn av äldre projekt har ännu inte påbörjats.

3.6 Investeringsredovisning

Totala investeringar 2018 uppgick till 29,3 mnkr (48,5 mnkr). Av dessa 29,3 mnkr bestod största delen av investeringarna, 13,9 mnkr, av investeringar i förskolan Äventyret. Därutöver har kommunen under 2018 investerat 5,5 mnkr i planerat underhåll och mindre investeringar, 3,6 mnkr i gata, vatten- och avloppsnät samt saneringsåtgärder och 1,9 mnkr i Lunnevidbadet.

Den ursprungliga investeringsbudgeten som beslutats av kommunfullmäktige i november 2017 uppgick till 60,5 mnkr. Efter beslut i kommunstyrelsen i april 2018 sänktes budgeten till 56,3 mnkr.

Investeringsvolymen landade på 27,0 mnkr under budget. Kommunen har lånefinansierat en del av investeringarna med sammanlagt 24 mnkr. I likhet med föregående år och med tanke på att kommunen även under 2018 finansierat en del av sina investeringar med lån rekommenderar vi kommunen att beakta ökade kostnader för avskrivningar och ränta samt analysera de eventuella risker kommuner står i samband med detta, som till exempel förändrade räntenivåer.

3.7 Resultatutjämningsreserv (RUR)

Från och med den 1 januari 2013 finns det enligt kommunallagen en möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas i balanskravsutredningen för att jämna ut intäkter över en konjunkturcykel.

För 2018 har kommunen inte gjort några nya reserveringar. 2017 gjordes en reservering om 2 mnkr och totalt finns 12,5 mnkr reserverat (2010-2018).

RUR synliggörs inte i resultaträkningen utan i den till bokföringen sidordnade balanskravsutredningen. I balansräkningen specificeras RUR som en delpost till det egna kapitalet.

3.9 Lönerelaterade poster

I likhet med föregående år har kommunen under 2018 påverkats av de omfattande problem som uppstått i samband med övergången till personalsystemet HR+ i oktober 2016, exempelvis att få tillgång till de erforderliga underlag som behövs för uppbokningen av lönerelaterade poster i årsbokslutet, såsom semesterlöneskulden. Problemen har sedan 2016 orsakat omfattande merarbete vilket upplysts om i årsredovisningen. Vi rekommenderar kommunen att inför nästkommande bokslut säkerställa att lönehanteringen stärks.

Kommunen har till följd av förutsättningarna ovan och i likhet med 2016 och 2017 inte kunnat få ut säkerställd personalstatistik per 31 december 2018. Utifrån att vi inte kunnat erhålla nödvändiga underlag för de analyser vi önskat genomföra känner vi en osäkerhet i redovisade personalkostnader per balansdagen. Dock bedömer vi utifrån övrig granskning att risken är låg för sådana betydande fel som skulle medföra att räkenskaper inte ger en rättvisande bild för kommunen som helhet.

5. Sammanfattande bedömning

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de mål som fullmäktige uppställt.

Kommunen redovisar ett antal avsteg mot rekommendationer från RKR där redovisningen av materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4) kan bedömas ha den mest väsentliga inverkan på kommunens resultat och ställning.

I övrigt är vår bedömning att kommunens årsredovisning i all väsentlighet ger en rättvisande bild.

Göteborg 2019-04-11

Liselott Daun
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB

Josefine Kjellberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB

Christoffer Henriksson
Ernst & Young AB